

Kahdestoista sunnuntai helluntaista

Fariseus ja publikaani

Tämän sunnuntain aihe on aidon ja väärän hurskauden erottaminen toisistaan. Se edellyttää itsensä koettelemista. Oikea itsensä tunteminen on nöyryyttä, oman luonteensa ja tilansa todenmukaista tunnustamista ja alttiutta ottaa vastaan armo yksin Jumalan lahjana. Itseriittoisuus, -korostus ja omahyväisyys sekä luuloteltu etevämyyden hurskaudessa vääristävät ihmisen näkökyvyn. Hän kuvittelee olevansa lähimmäistään parempi ja otaksuu omin voimin pystyvänsä täyttämään Jumalan tahdon. Jumala tulee kuitenkin vain syvältä apua huutavan avuksi, itsensä korottavan Hän syöksee alas.

Profeetta Hesekiel käyttää setripuuta vertauksena Juudan kuningaskunnan kukistumisesta. Nebukadnessar, Babylonian kuningas, vie vuonna 597 e.Kr. kuningas Jojakinin ja osan kansan parhaimmistoa pakkosiirtolaisuuteen ja asettaa Mattanjan, hallitsijanimeltään Sidkian, Juudan kuninkaaksi. Sidkia haluaa irrottautua Babyloniasta ja liittoutua Egyptin kanssa. Jerusalemin valloitus vuonna 586 e.Kr. ei ole vielä tapahtunut. Profeetta aavistaa sen kukistuvan (2. Kun. 24:10-18; Hes. 17:15).

Jumala vie omaa pelastustalouttaan eteenpäin kansansa luopumuksesta huolimatta. Kun Israel, mahtava setri, makaa maassa ja kuivettuu, eli kun sen poliittinen rooli on päättynyt itsenäisenä valtiona, ottaa Jumala latvalehvän ja istuttaa sen Israelin korkealle vuorelle. Tämä lehvä on meille kristityille ristinpuulle korotettu Herra Jeesus Kristus, Jumalan voitelema kuningas, josta kasvaa valtaisa maailmanpuu. Jumala on rajoittamattoman mahdikas: Hän saa kuivettuneen kukoistamaan, Hän tekee syntisestä vanhurskaan (Hes. 17).

Samuelin isän Elkanan kahden vaimon, Hannan ja Peninnan, välillä on kitkaa. Peninna kiusaa Hannaa, koska Herra on sulkenut hänen kohtunsa. Hanna rukoulee kuitenkin hartaasti, ja saa pappi Eelin sanasta lohdutuksen: ”Mene rauhaan, Israelin Jumala antakoon sinulle, mitä olet häneltä pyytänyt. Näin Hanna sai vakuutuksen siitä, että Herra Sebaot oli kuullut hänen rukouksensa. Samuelin syntymässä hän kokee riemuiten Jumalan kaikkivaltiuden rajoittamattoman mahdin (1. Sam. 1-2).

Fariseusten uskonnollinen suuntaus on rakentanut Mooseksen lain eli tooran ympärille korkean aitausten isien perinnäissäännöistä. Se ahkeroi pienimpienkin määräysten noudattamisessa. Fariseukset maksavat jopa takapihansa puutarhapalstan mintusta, tillistä ja kuminasta kymmenykset.

Rooman valtakunnassa eivät verotusta hoitaneet valtion virkamiehet vaan vuokraajat. He ostivat huutokaupasta jonkun alueen verotusoikeuden ja palkkasivat itselleen apulaisia, publikaaneja. Verokarhut keräsivät vähintäänkin yhtä paljon, usein roimasti enemmän kuin mitä vuokraaja maksoi valtiolle. On selvää, että kansalaisia lähinnä ovat publikaanit tunsivat nahoissaan raskaan verotaakan aiheuttaman halveksunnan ja vihan. Siksi heidät rinnastettiin prostituoituihin ja pakanoihin.

Publikaani on omistakin silmissään vailla arvoa ja turvaa. Hän tietää olevansa vain suuremman saalistajan välikappale. Hän on nähnyt rikkauden keräämisen tyhjänpäiväisyyden ja ymmärtää, että vain Jumala voi häntä auttaa. Publikaani odottaa Hannan laulun sanoin, että Jumala ylentää tomusta mitättömän. Luther kirjoittaa: kuta syvemmillä ihminen on, sitä paremmin Jumala hänet näkee.

Fariseus taas on niin täynnä itseään ja omaa hurskautaan, että odottaa Jumalankin häntä ihastelevan. Tosi-asiassa hän on täynnä syvintä sokeutta ja ylpeintä ensimmäisen käskyn rikkomista. Hänet Jumala lähettää - Marian, Herran äidin sanoja lainaten - tyhjin käsin pois (Luuk. 1:53). Itsestään tyhjentyneen publikaanin Jumala tekee vanhurskaaksi, fariseus jää ylpeyteensä ja kohokuoriseen tyhjyyteensä.

Päivittäinen raamatunluku:

Ps. 51:6-14

Su: Sananl. 28:13-14, Room. 3:21-27(-31), Luuk. 18:9-14

Ma: Room. 7:14-25

Ti: Matt. 21:28-31 / Dan. 9:4-6,16-19

Ke: Job 42:1-6 / Matt. 23:1-12

To: Matt. 23:25-28 / Ps. 113:2-8

Pe: 1. Joh. 1:8 - 2:2 / Hes. 17:22-24

La: Jes. 2:12-18

Virsirukous:

Siis murra jo kivinen sydämeni, oi Jeesus, ja luo sydän uusi. Se vahvista, pyhitä itsellesi, vie kansasi kilvoitteleusi. Mua syntistä armahda, Herra!

159: 4